

ቲታነስ፣ ዲፍተርያ፣ ፐርቱሲስ፣ ፖሊዮ (Tdap-IPV) ክታበት Tetanus, Diphtheria, Pertussis, Polio (Tdap-IPV) Vaccine

ንውላድካ ድሕንነቱ ሓልወሉ።

ንኹሎም ክታበታት ኣብ ሰዓቶም ውሰዶም።

ውላድካ ንኹሎም ክታበታት ኣብ ሰዓቶም ብምርካብ ኣብ ምሉእ ህይወቱ ኹብ ዝተፈላለየ ሕማማት ክከላኸለሉ ይኽእል እዩ።

ኣብ ዝሓለፉ 50 ዓመታት ሕማም ናይ ምክልኻል ኣብ ካናዳ ኹብ ዝኾነ ይኹን ካልእ ናይ ጥዕና ስጉምቲ ንላዕሊ ህይወት ሰባት ኣድሒኑ እዩ።

Tdap-IPV ክታበት እንታይ እዩ?

እዚ Tdap-IPV ክታበት እዚ ካብ 4 ሕማማት ይከላኸለልና፡-

- ቲታነስ
- ዲፍተርያ
- ፐርቱሲስ (ዓባይ ሰዓል)
- ፖሊዮ

እዚ ክታበት እዚ ብጥዕና ካናዳ ተቐባልነት ረኺቡ እዩ ከም ክታበት ናይ ውላድካ ዝገብሮ ልሙድ ስርዓተ - ምክልኻል ድማ ብናጻ እዩ ዝወሃብ። ቆጶራ ምእንቲ ክገብር ንኣላዩ ክንከን ጥዕናኻ ደውለሉ።

ነቲ Tdap-IPV ክታበት መን እዩ ከወስዶ ዘለዎ?

እዚ ክፍሊ እዚ ነቶም ካብ 4 ክሳብ 6 ዝዕድሚኦም ቆልዑ ከም ሓደ ዓቕን እዩ ዝወሃብ። እዚ ዓቕን እዚ ነቶም ገና ብንእሽቶኡ ክከላኸሉ ዘይከእሉ ቆልዑ ንክከላኸሉ ዝሕግዝ እዩ። እዚ መድሃኒት እዚ ንስርዓተ ምክልኻል ሕማም የደልድሎ ወይ ክብ የብሎ እዚ ድማ ካብዚ ሕማም እዚ ዝሓሸ ምክልኻል ይህብ።

እዚ ክታበት እዚ ነቶም ካብ ቲታነስ፣ ዲፍተርያ፣ ፐርቱሲስ ከምኡውን ፖሊዮ ምክልኻል ዘድልዮም ዓባይቲ ቆልዑን ዓባይትን ብናጻ እዩ ዝወሃብ።

ዝያዳ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ነዚ ዝስዕብ HealthLinkBC መዝገባት ርእ :-

- [HealthLinkBC File #105 Diphtheria, Tetanus, Pertussis, Hepatitis B, Polio, and Haemophilus](#)

Influenzae Type b (DTaP-HB-IPV-Hib) Vaccine

- [HealthLinkBC File #15b Diphtheria, Tetanus, Pertussis, Polio, Haemophilus influenzae Type b \(DTaP-IPV-Hib\) Vaccine](#)

ንኹሎም እቶም ዝወሰድካዮም ክታበታት ክትምዝግቦም ኣገዳሲ እዩ።

Tdap-IPV ክታበት እንታይ ረብሓት ኣለዎ?

እቲ Tdap-IPV ክታበት ካብቲ ኸቢድን ሓድሓደ ግዜ ሞት ዘስዕብን ሕማም ዲፍተርያ፣ ቲታነስ ፐርቱሲስ ከምኡውን ፖሊዮ ንምክልኻል እቲ ዝበለጸ መገዲ እዩ። ንውላድካ ኹብ ሕማም ክትከላኸለሉ ክተክትቦ ክለኻ፣ ንኻልኣት እውን ኣብ ምክልኻል ትሕግዝ ኣለኻ።

ድሕሪ እቲ ክታበት እንታይ ምላሽ እዩ ክርከብ ዝከእል?

ክታበታት ኣዝዮም ውሑሳት እዮም። ሓደ ቦቶም ሕማማት ካብ ምትሓዝ ነቲ ክታበት ምርካብ ዝሓሸ እዩ።

እቲ ልሙድ ምላሽ ኣብቲ ክታበት ዝተወገአሉ ቦታ ቁስሊ፣ ቀይሕ ከምኡውን ምሕባጥ ዘጠቓልል ክኸውን ይኽእል እዩ። ረስኒ፣ ቁሪ ቁሪ ምባል፣ ሕማም ርእሰን ድኻምን እውን ከስዕብ ይኽእል እዩ። እዞም ምላሻት እዚኦም ልኡምን ብሓፈሻኡ ኹብ 1 ክሳብ 2 መዓልቲ ዝወስዱን እዮም። ዓባይቲ ቐይሕን ምሕባጥን ክህልዉ ዝኽእሉ እኳ እንተ ኹኑ ብሓፈሻኡ ክርእ ኸሎ ግና ንቡር ንጥፈታት ኣይዓናቕፍን እዩ።

ኣስታሚኖሬን (ንኣብነት ታይለኖል®) ወይ ኢቡፕሮፊን (ንኣብነት ኣድቪል®) ረስኒ ወይ ቃንዛ ክስምዓካ ኸሎ ዝወሃብ እዩ። ASA (ንኣብነት ኣስፓሪን®) ብሰንኪ ሕማም ረይ ትሕቲ 18 ዓመት ንዝዕድሚኡ ዝኾነ ይኹን ሰብ ከወሃብ የብሉን።

ብዛዕባ ረይ ሲንድሮም ዝያዳ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብዚ ዝስዕብ ርእ [HealthLinkBC File #84 Reye Syndrome](#).

ዝኾነ ይኹን ክታበት ድሕሪ ምርካብካ ን15 ደቂቕ ኣብቲ ክሊኒክ ክትጸንኡ ኣድላዩ እዩ። ከመይሲ ኣናፊላክሲስ ዝበሃል ንህይወት-ዘስግእ ኣላርጂ ኣካላት፣ 1 ካብ ሚልዮን ዝውሕድ ክፍጠር ይኽእል እዩ። እዚ ኸኣ ቆፎ ምስትንፋስ ወይ ምሕባጥ ጎሮሮ፣ መልሓስ ወይ ከናፍር ዘጠቓልል ክኸውን ይኽእል እዩ። ከምዚ ዓይነት ምላሽ እንተ ኣጋጢሙካ፣ ኣላዩ ክንከን ጥዕናኻ ክከከም ድሉው እዩ። ህጹጽ ሕክምና ኢፒነፍሪን (ኣድርናሊን) ምምሕዳርን ብ ኣምቡላንስ ናብ ዝቐረበ ክፍሊ ህጹጽ ኩነታት

መጓጓዣን የጠቅልል። ካብቲ ከሊኒክ ምስ ወጻእካ ምልክታት ሕማም እንተ ድኣ ሃልዩካ፣ ናብ 9-1-1 ወይ ናብ ቁጽሪ ህጹጽ ኩነታት ኣብቲ ኸባቢ ደውል።

ኸቢድ ወይ ዘይተጸበኻዮ ምላሽ እንተ ኣጋጢሙካ ነቲ ኣላዩ ኸንክን ጥዕና ወትሩ ጸብጸብ ምሃብ ኣገዳሲ እዩ።

ነቲ Tdap-IPV ክታበት መን እዩ ከወስዶ ዘይበሉ?

ንስኻ ወይ ውላድካ ኣቐዲምካ ዝወሰድካዮ ዓቕን ቲታነስ፣ ዲፍተርያ፣ ፐርቱሲስ ወይ ፖሊዮ ክታበት፣ ወይ ከም ኒዮሲን፣ ፖሊሚክሲን ቢ፣ ወይ ስትሬፕቶሚሲን ዝኣመሰሉ ክታበታት እቲ ክታበት ንህይወትና ኣብ ሓደጋ ዘእቱ እንተ ኹይኑ ምስ ኣላዩ ኸንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ። እቲ ክታበት ነቶም ትሕቲ 4 ዓመት ዝዕድሚኦም ቆልዑ ኣይወሃብን እዩ።

እቶም ናይ ጊለን-ባሬ ሲንድሮም (GBS) ኣብ ውሽጢ 8 ሰሙን ናይ ቲታነስ ክታበት ዝረኽቡ ሰባት ካልእ ምኽንያት ከይፈለጡ፣ ነቲ Tdap-IPV ክታበት ክረኽቡዎ የብሎምን።

GBS ጭዋዳታት ከደክምን ክለምስን ዘኽእል ሳሕቲ ዝርከብ ኩነታት እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ ድሕሪ ረኽሲ እዩ ዘጋጥም፣ እንተኾነ ግን ሳሕቲ እንተ ዘይኮይኑ ድሕሪ ዝተወሰኑ ክታበታት እውን ከመጽእ ይኽእል እዩ።

ብሰንኪ ቁሬ ወይ ካልእ ፈኩስ ሕማም ክትከተብ ኣይትደናጐ። ይኹን እምበር ዘተሓሳስበካ ነገር እንተ ሃልዩካ፣ ምስ ኣላዩ ኸንክን ጥዕናኻ ተዘራረብ።

ቲታነስ፣ ዲፍተርያ፣ ፐርቱሲስ፣ከምኡውን ፖሊዮ እንታይ እዮም?

ቲታነስ፣ እቲ ሎክጃው ተባሂሉ እውን ዝፍለጥ ኮይኑ ጠንቂ በቶም ኣብ ሓመድ ዝርከቡ ባክተርያ ድማ ይመጽእ። እቶም ባክተርያ ብምቕራጽ ወይ ብምሸላኽ ናብ ቆርበት ክኣትዉ ኸለዉ፣ ኣብ ምሉእ ኣካላትና ዘሳቑ ምጥባቕ ጭዋዳታት ከምጽእ ዝኽእል መርዚ የዳልዉ። ናይ ምስትንፋስ ጭዋዳታት እንተ ድኣ ተተንኪፉ ኣዝዩ ኸቢድ እዩ። ካብ 5 ቲታነስ ዝሓዘም ሰባት እቲ 1 ኸመውት ይኽእል እዩ።

ዲፍተርያ፣ ብሰንኪ እቶም ዲፍተርያ ዝበሃሉ ባክተርያ ዝመጽእ ኣብ ኣፍንጫን ጎሮሮን ከቢድ ረኽሲ ዝፈጥር ሕማም እዩ። እቶም ባክተርያ ሰባት እንጥሾ ብዝበሉም ወይ ብምስዓል ከምኡውን ብቐጥታ ኹብ-ቆርበት-ናብ -ቆርበት ብምትንኻፍ ኣብ ኣየር ይዝርግሑ። እዚ ሕማም እዚ ናይ ምስትንፋስ ጸገም ከስዕብ ይኽእል እዩ። ድኻም ልብን ምልማስ እውን ከስዕብ

ይኽእል እዩ። ካብ 10 ዲፍተርያ ዝሓዘም ሰባት እቲ 1 ከመውት ይኽእል እዩ።

ፐርቱሲስ፣ ብሰንኪ እቶም ፐርቱሲስ ዝበሃሉ ባክተርያ ዝመጽእ ከቢድ ሕማም ኣየር እዩ። እቶም ባክተርያ ብቐሊሉ ሰባት እንትስዕሉ፣ እንጥሾ ኸብሉ ከለዉ ወይ ገጽ-ንገጽ ክራኽቡ ኸለዉ ይዝርግሑ እዮም። ፐርቱሲስ ኒሞኒያ፣ ምንፍርፋር፣ ናይ ሓንጎል ጉድኣት ወይ ሞት ከስዕብ ይኽእል እዩ። እዞም ጸገማት እዚኦ መብዛሕትኡ ግዜ ኣብ ህጻናት እዩ ዝርእኦ።

ፐርቱሲስ ዓባይ ሰዓል ከስዕብ ይኽእል እዩ። እዚ ኸኣ መብዛሕትኡ ግዜ ቐድሚ እቲ ዝቐጽል እስትንፋስ ብድምጺ እዩ ዝዛዘም። እዚ ሰዓል እዚ ንዝተወሰነ ኣዋርሕ ክቐጽል ይኽእል እዩ፣ መብዛሕትኡ ግዜ ድማ ለይቲ እዩ ዘጋጥም። ካብ 170 ፐርቱሲስ ዝሓዘም ህጻናት እቲ 1 ኸመውት ይኽእል እዩ። ብዛዕባ ፐርቱሲስ ዝያዳ ሓበሬታ እንተ ደሊኻ ኣብዚ ዝስዕብ [HealthLinkBC File #15c Pertussis \(Whooping Cough\)](#) ርእ።

ፖሊዮ፣ ብቫይረስ ዝመጽእ ሕማም እዩ። መብዛሕትኡ ረኽሲ ፖሊዮ ዋላ ሓንቲ ምልክት ዘይብሉ እኳ እንተኾነ፣ ገሊኡ ግን ኣእዳውን ኣእጋርን ምልማስ ሕሉፍ ሓሊፉ እውን ሞት ከስዕብ ይኽእል እዩ። ካብ ቶም ብቫይረስ ፖሊዮ ዝተታሕዙ 1 ኹብ 200 ዝኾኑ ሰባት መልመስቲ የጋጥም እዩ። ፖሊዮ ምስ ምንቅስቃስ ሰገራ (ፍታን) ብምርኻብ ክዝርጋዕ ይኽእል እዩ። ብሰገራ ዝተበከለ ምግብ እንተ በሊዕኻ ወይ ማይ እንተሰቲኻ እዚ ኸጋጥም ይኽእል እዩ።

ኣብዚ እዋን እዚ ቲታነስ፣ ዲፍተርያ ከምኡውን ፖሊዮ ኣብ ቢ.ር ሳሕቲ እዮም ዝርከቡ ብምኽንያት ኣብ ግዜ ቁልዕነት ዝወሃብ መደብ ክታበት። ዓባይ ሰዓል ከሳዕ ሕጂ ይርእ እኳ እንተሉ ካብቲ ናይ ቐድሚ ሕጂ ኣጸቢቐ ዝውሓድ እዩ ኣብቶም ሕማም ከከላኸሉ ዝኽእሉ ሰባት ከኣ ልኡም እዩ።

BC Centre for Disease Control
Provincial Health Services Authority